

RECULL NORMATIU

Aranzazu Colom Nart

Directora general

Direcció General de Serveis Consultius i Coordinació Jurídica

Generalitat de Catalunya

Sumari: 1. Introducció; 2. Planificació i transparència de l'elaboració de disposicions normatives; 2.1. Activitat normativa de la Unió Europea; 2.1.1. Reglaments; 2.1.2. Directives i decisions; 2.2. Activitat normativa de l'Estat; 2.2.1. Reials decrets llei; 2.2.2. Lleis orgàniques; 2.2.3. Lleis ordinàries; 2.2.4. Reials decrets; 2.3. Activitat normativa de Catalunya; 2.3.1. Decrets llei; 2.3.2. Lleis aprovades i projectes de llei en tramitació parlamentària; 2.3.3. Decrets del Govern de la Generalitat; 3. Conclusions.

1. INTRODUCCIÓ

L'any 2023 s'han aprovat diverses lleis i decrets que mereixen ser destacats per la seva rellevància i per l'impacte que generen en la nostra societat. Aquestes normatives aborden temes de gran importància, des d'aspectes econòmics i mediambientals fins a qüestions socials i de drets humans. En aquest article explorarem diversos elements de diferents normes aprovades, algunes de les quals promouen canvis significatius en diferents àmbits.

Un dels temes més destacats de la normativa aprovada el 2023 és l'impuls de la transició cap a una economia sostenible. S'han promogut lleis i decrets que fomenten l'adopció d'energies renovables, la reducció d'emissions contaminants i la promoció de pràctiques empresarials responsables. Aquestes mesures són fonamentals per a fer front al canvi climàtic i garantir un futur sostenible per a les generacions esdevenidores.

Un altre àmbit en el qual s'han aprovat normatives rellevants és el dels drets humans. S'han promulgat lleis que busquen garantir la igualtat d'oportunitats i combatre la discriminació en totes les seves formes. Aquestes mesures són necessàries per a construir una societat justa i equitativa, on tots els individus puguin exercir els seus drets sense cap distinció.

Així mateix, s'han aprovat normatives que busquen enfortir el sistema educatiu i promoure la formació integral dels estudiants. Aquestes lleis i decrets pretenen millorar la qualitat de l'educació, fomentar la innovació pedagògica i garantir l'accés de tots els nens i joves a una educació de qualitat.

2. PLANIFICACIÓ I TRANSPARÈNCIA DE L'ELABORACIÓ DE DISPOSICIONS NORMATIVES

Una de les característiques del procés d'elaboració de disposicions normatives des de l'entrada en vigor de la Llei 39/2015 és l'aprovació anualment del pla anual normatiu pel Govern de l'Estat i també per algunes comunitats autònomes. El Pla Anual Normatiu de l'Administració General de l'Estat per al 2023 aprovat el 31 de gener de 2023 pretén ser, tal com diu el mateix Pla, no solament «un instrumento de planificación de la actividad normativa del Gobierno, sino también de transparencia, en la medida en que asegura el conocimiento de dicha actividad por la ciudadanía con la suficiente antelación, garantizando un entorno previsible para la adecuada toma en consideración de todos los intereses afectados por las normas proyectadas; así como para el propio control del grado de cumplimiento de los compromisos identificados por el programa de Gobierno, y traducidos en las iniciativas normativas asumidas en el Plan». A més, el pla del 2023 planteja que «se añade la planificación de un buen número de propuestas e iniciativas enmarcadas en el Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia, aprobado por el Consejo de Ministros del 27 de abril de 2021, y por Decisión de Ejecución del Consejo de 13 de julio de 2021, previo informe favorable de la Comisión Europea; algunas de las cuales ya tuvieron reflejo en los Planes de 2021 y 2022, y que también se ven reflejadas en el Plan para 2023». Aquest pla normatiu preveu l'aprovació d'un total de 117 disposicions normatives, 3 lleis orgàniques, 33 lleis i 81 reials decrets. D'aquests, el Pla ja avisa que un conjunt de productes normatius que «traen causa o suponen la incorporació a nuestro ordenamiento jurídico interno del Derecho de la Unión Europea, y que ascienden a 35, lo que representa un 29,91 % del total; y, en particular, de aquellas iniciativas mediante la que se transponen a nuestro ordenamiento jurídico Directivas de la Unión Europea: un total de 27, que suponen el 23,08 % de todas las contempladas en el Plan».

El Pla Normatiu del Govern de la Generalitat de Catalunya va ser aprovat per l'Acord del 19 d'octubre de 2021 per als anys 2021-2023. Aquest pla respon als cinc eixos del Pla de Govern de la XIV legislatura i alhora recull en quina mesura les noves iniciatives projectades es vinculen amb la consecució d'aquests disset objectius de desenvolupament sostenible (ODS) que guien la implementació de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, de les Nacions Unides. El Pla, modificat en dues ocasions, conté diversos compromisos: aprovar 127 iniciatives normatives, iniciar la tramitació de 191 i efectuar la consulta pública prèvia a la seva elaboració en 118 supòsits.

Pel que fa a la Unió Europea, cal recordar que abans que finalitzi l'any es publica el programa de treball de la Comissió per a donar-hi la publicitat corresponent. El programa de treball per al 2023 preveia l'aprovació de quaranta-tres noves iniciatives, desglossades a partir de diferents aspectes essencials segons la presidenta de la Comissió Europea. Així doncs, s'incorporen en el programa de treball fins a nou iniciatives de revisió normativa mediambiental; nou de l'àmbit tecnològic i digital, que comporta nova normativa i revisió de la ja existent; nou de l'àmbit social; quatre de relatives a la projecció exterior de la Unió Europea i la seva seguretat; deu sobre «l'estil de vida europeu», que cerquen millorar la salut física i mental de la ciutadania, així com normativa sobre ciberseguretat o la persecució dels

abusos infantils; i, finalment, tres normes destinades a incrementar el perfil democràtic de la Unió Europea.

2.1. ACTIVITAT NORMATIVA DE LA UNIÓ EUROPEA

En l'àmbit de la Unió Europea cal destacar algunes normes per l'impacte que tenen o poden arribar a tenir en el nostre ordenament jurídic.

2.1.1. Reglaments

El *Reglament (UE) 2023/955 del Parlament Europeu i del Consell, del 10 de maig de 2023, pel qual s'estableix un Fons Social per al Clima i es modifica el Reglament (UE) 2021/1060*, modificat recentment per la Directiva 2023/1791, sobre eficiència energètica, estableix un marc comú de mesures per al foment de l'eficiència energètica dins la UE per a garantir la consecució dels seus objectius energètics, respecte a la seguretat de l'abastiment energètic de la UE per mitjà de la reducció de la seva dependència de les importacions d'energia, incloent-hi els combustibles fòssils. Alguns dels mecanismes proposats són: l'adjudicació de contractació pública amb preferència de productes o obres amb major rendiment energètic, i la funció exemplaritzant dels edificis dels organismes públics per a adaptar-se als edificis amb un consum quasi nul o amb emissió zero, entre d'altres.

En segon lloc podem esmentar el *Reglament delegat (UE) 2023/2486 de la Comissió, del 27 de juny de 2023, pel qual es completa el Reglament (UE) 2020/852 del Parlament Europeu i del Consell mitjançant l'establiment dels criteris tècnics de selecció per a determinar en quines condicions es considerarà que una activitat econòmica contribueix de manera substancial a l'ús sostenible i a la protecció dels recursos hídrics i marins, a la transició a una economia circular, a la prevenció i el control de la contaminació, o a la protecció i recuperació de la biodiversitat i els ecosistemes, i per a determinar si aquesta activitat econòmica no causa un perjudici significatiu a cap dels altres objectius mediambientals, i pel qual es modifica el Reglament delegat (UE) 2021/2178 de la Comissió pel que fa a la divulgació d'informació pública específica sobre aquestes activitats econòmiques*. Aquest reglament, junt amb el Reglament delegat 2023/2485, per a la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic, desenvolupen nous criteris tècnics de selecció per a considerar que una activitat està alineada amb el Reglament (UE) 2020/852 del Parlament Europeu i del Consell, del 18 de juny de 2020, relatiu a l'establiment d'un marc per a facilitar les inversions sostenibles i pel qual es modifica el Reglament (UE) 2019/2088, segons si contribueix o no als objectius climàtics i causa o no un perjudici significatiu en aquests. Alguns d'aquests criteris són la mitigació del canvi climàtic i l'adaptació al canvi climàtic.

El *Reglament d'execució (UE) 2023/731 de la Comissió, del 3 d'abril de 2023, relatiu a un programa pluriennal coordinat de control de la Unió per als anys 2024, 2025 i 2026 destinat a garantir el respecte dels límits màxims de residus de plaguicides en els aliments d'ori-*

gen vegetal i animal o sobre aquests, així com a avaluar el grau d'exposició dels consumidors a aquests residus, i pel qual es deroga el Reglament d'execució (UE) 2022/741, estableix un programa per tal de poder avaluar durant els anys 2024, 2025 i 2026 la presència de plaguicides en determinats productes alimentaris i garantir que es respecten els límits establerts per la normativa de la UE en la matèria. Tant els productes com els plaguicides la presència dels quals s'ha d'analitzar consten en annexos.

El Reglament delegat (UE) 2023/842 de la Comissió, del 17 de febrer de 2023, pel qual es completa el Reglament (UE) 2017/625 del Parlament Europeu i del Consell quant a les normes per a la realització de controls oficials a fi de verificar el compliment dels requisits sobre el benestar dels animals en el transport d'animals en vaixells destinats al transport de bestiar, completa el Reglament 2017/625, que estableix el marc de controls i altres activitats oficials que es fan per a comprovar el compliment de la legislació de la UE relativa a la cadena agroalimentària. En particular, el Reglament 2023/842 estableix les normes per a la realització de controls oficials per a garantir el compliment dels requisits en matèria de benestar animal en el transport d'animals per vaixells.

El Reglament (UE) 2023/2405 del Parlament Europeu i del Consell, del 18 d'octubre de 2023, relatiu a la garantia d'unes condicions de competència equitatives per a un transport aeri sostenible, té com a finalitat garantir unes condicions de competència equitativa en tot el mercat del transport aeri de la UE respecte al combustible de l'aviació, al mateix temps que fomenta la descarbonització d'aquest transport per altres més sostenibles. A més, complementa la els objectius de la Directiva 2018/2001.

2.1.2. Directives i decisions

Pel que fa a la Directiva (UE) 2023/2123 del Parlament Europeu i del Consell, del 4 d'octubre de 2023, cal assenyalar que modifica la directiva que establia normes específiques sobre l'intercanvi d'informació i la cooperació en matèria de delictes de terrorisme. Amb l'objectiu de garantir un enfocament coherent de la protecció de dades de caràcter personal en la UE, s'ha aprovat per a adaptar-la a la Directiva 2016/680 en qüestions com, per exemple, especificar la finalitat del tractament i indicar les categories de dades que es poden intercanviar, entre d'altres.

La finalitat de la Directiva (UE) 2023/2673 del Parlament Europeu i del Consell, del 22 de novembre de 2023, per la qual es modifica la Directiva 2011/83/UE quant als contractes de serveis financers celebrats a distància i es deroga la Directiva 2002/65/CE, és homogeneïtzar les normes de contractació d'aquests serveis i augmentar el nivell de protecció dels consumidors en la contractació a distància. La Directiva introdueix mesures com ara proporcionar al consumidor determinada informació precontractual o determinar l'ús del dret al desistiment dels contractes a distància a través d'una pàgina web, entre d'altres.

Decisió (UE) 2023/1974 del Consell, del 18 de setembre de 2023, relativa a la signatura, en nom de la Unió Europea, de l'Acord en el marc de la Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret de la Mar relatiu a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica marina de

les zones situades fora de la jurisdicció nacional. L'acord aprovat s'emmarca en el compromís dels estats signants, en el marc de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides, de contribuir al desenvolupament de quatre eixos: els recursos genètics marins, l'establiment de mesures com els mecanismes de gestió basats en àrees marines protegides, la realització d'avaluacions d'impacte ambiental i la creació de capacitat i transferència de tecnologia marina.

2.2. ACTIVITAT NORMATIVA DE L'ESTAT

2.2.1. *Reials decrets llei*

El primer decret llei del 2023, aprovat el 10 de gener, s'intitula *Reial decret llei 1/2023, del 10 de gener, de mesures urgents en matèria d'incentius a la contractació laboral i millora de la protecció social de les persones artistes.* Aquest primer decret llei inclou una gran varietat de mesures, com ara l'impuls prioritari de la contractació i el manteniment de l'ocupació estable i de qualitat de les persones i els col·lectius considerats vulnerables o de baixa ocupabilitat, l'impuls de la millora de la qualitat de l'ocupació del conjunt de les persones treballadores, el foment de la contractació de persones amb discapacitat, prioritzant les que tenen majors dificultats i, en general, el seu trànsit a l'ocupació ordinària. El decret llei inclou també la modificació i addició de diversos preceptes en el text refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial decret legislatiu 8/2015, del 30 d'octubre. Aquesta modificació és important perquè permet la compatibilitat de l'activitat artística per compte propi o aliè amb la percepció de l'import íntegre de la pensió de jubilació en el sistema de seguretat social i també estableix una cotització reduïda que permeti als autònoms artistes compatibilitzar la seva activitat creativa i la seva inclusió en el sistema de seguretat social.

El *Reial decret llei 2/2023, del 16 de març, de mesures urgents per a l'ampliació dels drets dels pensionistes, la reducció de la bretxa de gènere i l'establiment d'un nou marc de sostenibilitat del sistema públic de pensions,* es presenta com una de les peces més destacades del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, ja que inclou el conjunt de reformes que integren el component 30, relatiu a la sostenibilitat del sistema públic de pensions. Aquest decret llei reforma i refon diversos preceptes de la del Reial Decret Legislatiu 8/2015, del 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social, dels quals destaquen la modificació per a la millora de la protecció dels menors amb càncer i altres malalties greus i l'increment progressiu des del 2024 de la pensió mínima contributiva de jubilació a fi que el 2027 no pugui ser inferior al llindar de la pobresa calculat per a una llar composta per dos adults. Finalment, cal destacar que s'introdueix una disposició transitòria cinquena en el Reial decret llei 1/2023, del 10 de gener, analitzat anteriorment, a fi que la compatibilitat entre la pensió de jubilació i l'activitat de creació artística per la qual es percebin ingressos derivats de drets de propietat intel·lectual de les persones continuï regint-se per la normativa anterior a l'entrada en vigor del reial decret llei esmentat i es precisen les conseqüències del cessament de l'activitat artística d'aquest col·lectiu en el cas d'iniciar posteriorment una activitat d'aquest tipus.

Durant el mateix mes de març s'aprova el *Reial decret llei 3/2023, del 28 de març, de pròrroga del mecanisme d'ajust dels costos de producció per a la reducció del preu de l'electricitat en el mercat majorista regulat en el Reial decret llei 10/2022, del 13 de maig*. Aquesta norma està denotada *mecanisme ibèric* més enllà de la data prevista inicialment, cosa que facilita una cobertura per als consumidors en cas que els preus del gas natural tornin a incrementar-se per factors aliens a la pròpia oferta i demanda del producte energètic, fet que garanteix l'assequibilitat del preu de l'electricitat al mateix temps que salvaguarda la rendibilitat de tots els agents participants en el mercat.

El *Reial decret llei 4/2023, de l'11 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents en matèria agrària i d'aigües en resposta a la sequera i a l'agreuiment de les condicions del sector primari derivat del conflicte bèl·lic a Ucraïna i de les condicions climatològiques, així com de promoció de l'ús del transport públic col·lectiu terrestre per part dels joves i prevenció de riscos laborals en episodis d'elevades temperatures*, incorpora diverses mesures heterogènies no relacionades entre si, a mode de norma òmnibus. Així, en primer lloc disposa un conjunt de mesures de suport i ajudes directes per al sector agrari, contingudes, entre les quals destaca la incorporació d'una ajuda extraordinària i per una sola vegada per a pal·liar els efectes de la sequera, complementària de les pòlisses ja contractades de produccions que actualment estan sofrint els efectes de la sequera. En segon lloc, inclou diverses mesures de caràcter fiscal en suport del sector primari. A continuació preveu mesures de flexibilització en matèria de Política Agrícola Comuna i d'ordenació sectorial. Canviant ja de matèria, el títol II incorpora un conjunt de mesures en matèria d'aigües i energètiques que han de permetre, per una banda, fer front a la situació de sequera i, per l'altra, millorar les condicions productives. La tercera matèria d'aquesta norma comprèn mesures per a la gent jove i introdueix reduccions en els preus dels bitllets de transport, incloent-hi l'Interrail.

El de 28 de juny s'aprova el *Reial decret llei 5/2023, pel qual s'adopten i es prorroguen determinades mesures de resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la Guerra d'Ucraïna, de suport a la reconstrucció de l'illa de La Palma i a altres situacions de vulnerabilitat; de transposició de directives de la Unió Europea en matèria de modificacions estructurals de societats mercantils i conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors; i d'execució i compliment del dret de la Unió Europea*. Mitjançant aquest reial decret llei es fan diverses modificacions en l'ordenament jurídic. En primer lloc, es transposen tres directives de la Unió Europea (UE): la 2019/2121, relativa a transformacions, fusions i escissions transfrontereres; la 2019/1158, relativa a la conciliació de la vida familiar i professional dels progenitors i els cuidadors, i la 2018/843, relativa a la prevenció de la utilització del sistema financer per al blanqueig de capitals. Les modificacions més rellevants que introdueix el Reial decret llei, però, són sobre les lleis processals civil, social, contenciosa administrativa i penal; entre altres coses, canvia elements relatius al recurs de cassació.

El *Reial decret llei 6/2023, del 19 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència en matèria dels serveis públics de justícia, funció pública, règim local i mecenatge*, amaga sota aquest nom genèric modificacions importants en la Llei de jurisdicció contenciosa administrativa (que entren en vigor el dia 20 de març de 2024). Es modifiquen diferents aspectes dels articles, 5, 7,

23, 36, 39, 48, 49, 52, 54, 55 i 60, essencialment sobre la figura de l'expedient electrònic i l'ús necessari de la interoperabilitat per a la tramesa. L'article 81 ara passa a tenir una lletra *e* en el segon apartat, de manera que es permet l'apel·lació en les sentències que siguin susceptibles d'extensió d'efectes. Les modificacions dels articles 85 i 92 incideixen novament en l'obligatorietat de l'ús dels sistemes electrònics i actualitzen, com altres articles, la referència dels secretaris judicials tot substituint-la per lletrats de l'Administració de justícia. La modificació de l'article 102 bis estableix la possibilitat d'interposar un recurs de revisió davant el jutge o tribunal contra el decret resolutiu de la reposició. A més de les modificacions dels articles 103, 116, 119 i 127, cal destacar la reforma introduïda en l'article 104:

Luego que sea firme una sentencia, el letrado o letrada de la Administración de Justicia lo comunicará en el plazo de diez días al órgano previamente identificado como responsable de su cumplimiento, a fin de que, recibida la comunicación, la lleve a puro y debido efecto y practique lo que exija el cumplimiento de las declaraciones contenidas en el fallo.

Cal destacar també la modificació de l'article en relació amb el procediment per a la protecció dels drets fonamentals. I, ja per a finalitzar, cal referir la nova redacció de l'article 139, que conté una regulació concreta sobre la imposició de costes i dues modificacions menors relatives a l'apartat 5 de la disposició addicional quarta i l'addició d'una disposició addicional onzena.

El *Reial decret llei 7/2023, del 19 de desembre, pel qual s'adopten mesures urgents per a completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158, del Parlament Europeu i del Consell, del 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors*, busca que s'acompleixin els objectius de la Directiva atenent a la promoció efectiva de la participació de les dones i el manteniment de les seves carreres professionals, l'establiment d'una autèntica garantia de l'exercici corresponsable de les tasques de cura que eviti la perpetuació de rols i que es cobreixi el cost econòmic associat als permisos de cura.

Afrontem el darrer decret llei del 2023, el *Reial decret llei 8/2023, del 27 de desembre, pel qual s'adopten mesures per a afrontar les conseqüències econòmiques i socials derivades dels conflictes a Ucraïna i el Pròxim Orient, així com per a pal·liar els efectes de la sequera*. Aquesta norma es relaciona amb els reials decrets llei següents: 6/2022, del 29 de març; 10/2022, del 13 de maig; 11/2022, del 25 de juny; 14/2022, de l'1 de agost; 18/2022, del 18 d'octubre, i 20/2022, del 27 de desembre. La finalitat, tal com s'anuncia, és assolir «retirada gradual de las medidas hasta ahora adoptadas, evitando una evolución inesperada de los precios y protegiendo especialmente a los colectivos más vulnerables, pero sin poner en riesgo la sostenibilidad de las finanzas públicas y el cumplimiento de los objetivos de reducción del déficit y de la deuda pública».

2.2.2. Lleis orgàniques

Avançant sobre el compliment del Pla Normatiu Anual, cal referir la previsió de l'aprovació de tres lleis orgàniques relatives a la tracta i l'explotació de sers humans, al procediment

d'avaluació de l'edat modificat per la Llei orgànica 5/2000 i al dret de defensa. Les lleis orgàniques finalment aprovades durant el 2023 són: la Llei orgànica 1/2023, del 28 de febrer, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2010, del 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs; la Llei orgànica 2/2023, del 22 de març, del sistema universitari; la Llei orgànica 3/2023, del 28 de març, de modificació de la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, en matèria de maltractament animal, i la Llei orgànica 4/2023, del 27 d'abril, per a la modificació de la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, en els delictes contra la llibertat sexual, la Llei d'enjudiciament criminal i la Llei orgànica 5/2000, del 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

De la *Llei orgànica 1/2023, del 28 de febrer*, remarquem les modificacions en matèria de drets sexuals i reproductius, sobretot dels que es projecten sobre la salut de les dones. Cal destacar les diverses previsions sobre l'educació afectivosexual que es considera en totes les etapes educatives.

En aquest sentit, és significativa la modificació de l'article 1 de la Llei orgànica 2/2010 i, per tant, de l'objecte de la norma amb la finalitat —com esmenta el preàmbul— de «darle un enfoque más completo al vincularlo a la obligación de los poderes públicos de aspirar al mayor nivel social posible de salud y educación en relación con la sexualidad y la reproducción, así como con la prevención de violencias contra las mujeres en el ámbito reproductivo». Entre les moltes modificacions introduïdes cal referir per la seva transcendència les disposicions finals, que modifiquen múltiples disposicions.

Així, la disposició final segona modifica l'article 145 bis del Codi Penal, ja que suprimeix les lletres *a* i *b* de l'apartat 1 per a eliminar la tipificació com a delicte del fet de practicar un avortament sense remissió d'informació prèvia relativa als drets, les prestacions i les ajudes públiques de suport a la maternitat o sense haver transcorregut el període d'espera. La disposició final tercera modifica el text refós de la Llei general de la Seguretat Social (que, com hem vist, ha estat modificada en nombroses ocasions aquest 2023) per a reconèixer com a situacions especials d'incapacitat temporal per contingències comunes les baixes laborals en cas de menstruació incapacitant secundària, així com la situació posterior a la interrupció de l'embaràs, sigui voluntària o no, i l'embaràs des del primer dia de la setmana trenta-nou.

La disposició final quarta incorpora una novetat substancial, ja que reconeix les situacions d'incapacitat temporal mencionades abans també en l'àmbit de les Forces Armades.

La disposició final dotzena modifica la Llei 41/2002, del 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i dels drets i les obligacions en matèria d'informació i documentació clínica, ja que elimina de l'apartat 5 de l'article 9 el paràgraf que obligava les menors d'edat i les dones amb discapacitat a recaptar el consentiment exprés dels seus representants legals per a procedir a la interrupció voluntària del seu embaràs.

I, per a acabar, cal referir les disposicions finals tretzena i catorzena, que modifiquen, respectivament, el text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, del 23 d'octubre, i el Reial decret llei 6/2019, de l'1 de març, de mesures urgents per a garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en l'ocupació.

La segona llei orgànica de l'any 2023, la *Llei orgànica 2/2023, del 22 de març*, regula el sistema universitari de manera completa en cent articles sobre la creació i el reconeixement,

la funció docent, la investigació, la transferència del coneixement, la innovació, la internacionalització i l'estatut dels estudiants, el règim economicojurídic i les universitats privades.

La *Llei orgànica 3/2023, del 28 de març*, s'aprova amb l'objectiu de reforçar la protecció penal dels animals i possibilitar una resposta penal més eficaç davant les diferents formes de violència contra ells. A aquest efecte es modifiquen els articles 334-337 del Codi penal i s'introdueix en el llibre II un nou títol XVI bis que es rubrica «Dels delictes contra els animals» i que conté quatre nous articles: 340 bis, 340 ter, 340 quater i 340 quinquis.

La *Llei orgànica 4/2023, del 27 d'abril*, conté una nova regulació sobre els delictes contra la llibertat sexual que unifica els anteriors tipus d'abús i agressió sexual, de manera que comprèn qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona sense el seu consentiment. Aprofita el nou tipus per a determinar que «[s]olo se entenderá que hay consentimiento cuando se haya manifestado libremente mediante actos que, en atención a las circunstancias del caso, expresen de manera clara la voluntad de la persona». Aquesta norma també modifica l'article 10.2 de la *Llei orgànica 5/2000*, relatiu a les regles especials d'aplicació de les penes sobre els menors que hagin comès delictes com ara homicidis, agressions sexuals, terrorisme o altres amb penes de més de quinze anys.

2.2.3. Lleis ordinàries

De les trenta-tres normes amb rang legal ordinari que el Pla Anual Normatiu preveu aprovar o tramitar, cal esmentar que al finiment de la legislatura dinou textos encara es trobaven en seu parlamentària. Tanmateix, un total de tretze lleis han estat publicades al *Boletín Oficial del Estado* (BOE):

- Llei 1/2023, del 20 de febrer, de cooperació per al desenvolupament sostenible i la solidaritat global.
- Llei 2/2023, del 20 de febrer, reguladora de la protecció de les persones que informen sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció.
- Llei 3/2023, del 28 de febrer, d'ocupació.
- Llei 4/2023, del 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI.
- Llei 5/2023, del 17 de març, de pesca sostenible i recerca pesquera.
- Llei 6/2023, del 17 de març, dels mercats de valors i dels serveis d'inversió.
- Llei 7/2023, del 28 de març, de protecció dels drets i el benestar dels animals.
- Llei 8/2023, del 3 d'abril, per la qual es modifica la Llei 28/1990, del 26 de desembre, per la qual s'aprova el Conveni Econòmic entre l'Estat i la Comunitat Foral de Navarra.
- Llei 9/2023, del 3 d'abril, per la qual es modifica la Llei 12/2002, del 23 de maig, per la qual s'aprova el Concert Econòmic amb la Comunitat Autònoma del País Basc.
- Llei 10/2023, del 3 d'abril, per la qual s'aprova la metodologia d'assenyalament del contingent del País Basc per al quinquenni 2022-2026.

- Llei 11/2023, del 8 de maig, de transposició de directives de la Unió Europea en matèria d'accessibilitat de determinats productes i serveis, migració de persones altament qualificades, tributària i digitalització d'actuacions notariales i registrals; i per la qual es modifica la Llei 12/2011, del 27 de maig, sobre responsabilitat civil per danys nuclears o produïts per materials radioactius.
- Llei 12/2023, del 24 de maig, pel dret a l'habitatge.
- Llei 13/2023, del 24 de maig, per la qual es modifiquen la Llei 58/2003, del 17 de desembre, general tributària, en transposició de la Directiva (UE) 2021/514 del Consell, del 22 de març de 2021, per la qual es modifica la Directiva 2011/16/UE, relativa a la cooperació administrativa en l'àmbit de la fiscalitat, i altres normes tributàries.

La primera de les lleis aprovades pel Congrés, la *Llei 1/2023, del 20 de febrer, de cooperació per al desenvolupament sostenible i la solidaritat global*, és una norma de caràcter transversal que s'emmarca en els objectius de l'Agenda 2030 i els ODS, i en concret desenvolupa els objectius inclosos en les disposicions que reformin l'Agència Espanyola de Cooperació i Desenvolupament, la Llei de subvencions, la cooperació financera, a més d'establir un nou Estatut de les Persones Cooperants. També millora la governança del sistema de cooperació espanyola amb la reforma dels seus instruments dels seus instruments de coordinació, concertació i col·laboració entre els actors.

Coneguda com la llei dels alertadors, la *Llei 2/2023, del 20 de febrer, reguladora de la protecció de les persones que informin sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció*, té l'objectiu de regular la protecció de les persones que informen o denuncien infraccions en el seu àmbit laboral enfront de possibles perjudicis. És resultat de la transposició de la Directiva 2019/1937, respecte als alertadors d'infraccions en l'àmbit de la UE.

Cal fer un esment específic de la *Llei 12/2023, del 24 de maig, pel dret a l'habitatge*, per l'especial afectació que suposa de les competències de la Generalitat de Catalunya, atès que l'habitatge és una competència que li correspon amb caràcter exclusiu d'acord amb l'article 137 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Algunes de les novetats de la Llei són, entre d'altres, la regulació dels parcs públics d'habitatge; la limitació del preu del lloguer amb beneficis fiscals per a lloguers a preu reduït; la declaració de zones de mercat residencial tensionat; l'assumpció de despeses de gestió immobiliària i formalització del contracte d'arrendament per l'arrendador; la introducció de la conciliació obligatòria prèvia al desnonament per a persones vulnerables i grans tenidors.

L'afectació de les competències de la Generalitat, no només sobre l'habitatge, sinó també en matèria d'urbanisme, va determinar que s'iniciés un procés de negociació amb l'Estat, a l'empara de l'article 33.2 de la Llei orgànica del Tribunal Constitucional. El Parlament de Catalunya, el grup parlamentari del PP al Congrés dels Diputats i els governs de diverses comunitats autònomes han interposat un recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei.

Malgrat que és un fet esdevingut l'any 2024, cal precisar que, com que no s'ha assolit un acord interpretatiu en el procés de negociació esmentat, el Govern de la Generalitat també ha interposat un recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei, que, d'acord amb la seva

disposició final setena, essencialment ha buscat empara en la competència estatal prevista en l'article 149.1.1 de la Constitució espanyola (CE), sobre la regulació de les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici de drets i en el compliment dels deures constitucionals, al qual ha afegit un altre títol transversal, com és la competència sobre les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica (149.1.13 CE). Determinats preceptes, però, respondrien a les competències estatals sobre legislació civil, legislació processal i hisenda general.

Nombroses previsions de la Llei, com ara les relatives als principis d'aplicació a l'habitatge protegit, a l'impuls dels habitatges assequibles incentivats, als parcs públics d'habitatge, a l'ordenació territorial i urbanística de l'habitatge i, molt especialment, a l'acció planificadora de l'Estat en matèria de subvencions d'habitatge, el Govern de la Generalitat les ha considerat invasives de les pròpies competències en matèria d'urbanisme i habitatge. En molt bona mesura, la consideració coincideix amb el criteri manifestat pel Consell de Garanties Estatutàries en els dictàmens 1/2023 i 3/2023, emesos en relació amb la Llei 12/2023. Per tot això, el mes de febrer del 2024 es va formalitzar un recurs d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional.

La Llei 11/2023, del 8 de maig, i la 13/2023, del 24 de maig, responen a la necessitat de transposició de directives de la Unió Europea.

La primera incorpora la transposició de sis directives de diferent contingut, entre les quals destaquem alguns aspectes jurídics rellevants, com ara les modificacions de la Llei del notariat, el Codi de comerç, la Llei hipotecària, la Llei de societats de capital, amb la digitalització de l'activitat i l'estructura societària i del notariat. També fa canvis en la Llei de contractes del sector públic respecte a les prohibicions de contractació i la procedència i els límits de la revisió de preus. Per a acabar, també modifica la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, aborda l'accessibilitat de determinats productes i serveis, amb la finalitat de garantir el ple exercici dels drets de les persones amb discapacitat, s'ocupa de la migració de persones altament qualificades i, finalment, modifica la Llei 12/2011, sobre la responsabilitat civil per danys nuclears o produïts per materials radioactius.

La Llei 13/2023 incorpora modificacions respecte a la Llei general tributària: introdueix noves obligacions d'informació als operadors de plataformes digitals i amplia també les potestats de comprovació limitada. També modifica l'impost de societats (IS) respecte al càlcul del benefici operatiu de la regla de deduïbilitat de despeses financeres. Pel que fa a l'impost sobre el valor afegit (IVA), s'exclouen d'aquest els serveis d'assegurança, reassegurança i capitalització. Finalment, també es modifica l'impost sobre la renda de no residents (IRNR) sobre el règim aplicable a determinats procediments amistosos.

2.2 .4. *Reials decrets*

Per a finalitzar la normativa estatal més destacable cal fer menció d'alguns dels reials decrets aprovats per l'executiu espanyol durant el 2023 en matèria mediambiental, social i educativa.

En primer lloc cal referència al *Reial decret 442/2023, del 13 de juny, pel qual es modifica el Reglament del Registre Mercantil, aprovat pel Reial decret 1784/1996, del 19 de juliol, i pel qual es transposa parcialment la Directiva (UE) 2019/1151 del Parlament Europeu i del Consell, del 20 de juny de 2019, per la qual es modifica la Directiva (UE) 2017/1132 pel que fa a la utilització d'eines i processos digitals en l'àmbit del dret de societats*. Aquest reial decret completa la regulació de la dita Llei 11/2023 modificant el Reglament del Registre Mercantil per a permetre la creació de societats de manera totalment digital i la interconnexió dels registres mercantils dels estats membres de la UE. També crea un identificador únic europeu per a les societats mercantils. Finalment, també introdueix modificacions en la Llei del notariat per a poder atorgar escriptures públiques i autoritzacions per videoconferència.

Amb l'objectiu de donar un impuls addicional a l'electrificació de la mobilitat, també s'aprova el *Reial decret 406/2023, del 29 de maig, pel qual es modifiquen el Reial decret 266/2021, del 13 d'abril, pel qual s'aprova la concessió directa d'ajudes a les comunitats autònomes i a les ciutats de Ceuta i Melilla per a l'execució de programes d'incentius lligats a la mobilitat elèctrica (*MOVES III) en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència Europeu; el Reial decret 1124/2021, del 21 de desembre, pel qual s'aprova la concessió directa a les comunitats autònomes i a les ciutats de Ceuta i Melilla d'ajudes per a l'execució dels programes d'incentius per a la implantació d'instal·lacions d'energies renovables tèrmiques a diferents sectors de l'economia, en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència; i el Reial Decret 263/2019, del 12 d'abril, pel qual es regula el Programa d'Ajudes per a Actuacions d'Eficiència Energètica a PIME i gran empresa del sector industrial, que, entre altres mesures, inclou subvencions per a l'adquisició de vehicles elèctrics*.

El *Reial decret 445/2023, del 13 de juny*, modifica els annexos de la Llei 21/2013, del 9 de desembre, d'avaluació ambiental, per a regular els projectes sotmesos a avaluació ambiental ordinària i simplificada, respectivament, a fi de garantir una adequada transposició a l'ordenament jurídic de la Directiva 2011/92/UE, del 13 de desembre de 2011 (transposada per la Llei 21/2013), relativa a l'avaluació de les repercussions de determinats projectes públics i privats sobre el medi ambient, així com una major coherència i actualització dels seus continguts.

A través del *Reial decret 446/2023, del 13 de juny, pel qual es modifica el Reial decret 216/2014, del 28 de març, pel qual s'estableix la metodologia de càlcul dels preus voluntaris per al petit consumidor d'energia elèctrica i el seu règim jurídic de contractació, per a la indexació dels preus voluntaris per al petit consumidor d'energia elèctrica a senyals a termini i reducció de la seva volatilitat*, s'introdueixen una nova metodologia i un nou règim jurídic de contractació per als preus voluntaris per al petit consumidor (PVPC) d'energia elèctrica, amb indexació i reducció de la volatilitat. En concret, el Reial decret defineix els preus voluntaris i els preus màxims que poden cobrar les comercialitzadores en aplicació de la Llei 24/2013, del 26 de desembre, del sector elèctric. Per a acabar, també acull diversa jurisprudència del Tribunal Suprem respecte a la inaplicació del bo social prenent com a base la Directiva 2009/72/CE, que hauran de finançar les companyies elèctriques.

El *Reial decret 665/2023, del 18 de juliol, pel qual es modifica el Reglament del domini públic hidràulic*, respon a les reformes en matèria d'aigües previstes en el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, amb mesures com ara apostar per la simplificació i digitalitza-

ció de la gestió de l'aigua, complir amb principis administratius com el d'eficàcia i reduir les càrregues administratives. També introdueix mesures protectores de les aigües enfront de la contaminació, com, per exemple, el procediment per a avaluar els danys i definir actuacions quan hi hagi una contaminació puntual d'un aquífer o la prohibició d'autoritzar abocaments directes d'aigua residual.

El *Reial decret 364/2023, del 16 de maig, pel qual s'estableixen les bases de desenvolupament de la normativa de la UE en matèria de sanitat animal*, pel que fa a les obligacions de vigilància del titular de l'explotació i al pla sanitari integral de les explotacions ramaderes, pel qual es modifiquen diverses normes d'ordenació ramadera, estableix les obligacions del titular de l'explotació, així com el règim de visites zoosanitàries. A més, estableix l'obligació per a determinades explotacions de disposar d'un pla sanitari integral i determina les funcions assignades a la persona que tingui la condició de veterinari d'explotació.

A continuació i el mateix dia s'aprova també el *Reial decret 365/2023, que modifica el Reial decret 1528/2012*. La principal finalitat d'aquesta norma és adaptar les condicions d'aplicació a Espanya del Reglament 1069/2009, del 21 d'octubre de 2009, i del Reglament 142/2011, del 25 de febrer de 2011, que regulen el mètode de gestió de materials porcins procedents d'explotacions ramaderes per mitjà de la hidròlisi, sobre la base d'un dictamen de l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària (en anglès, European Food Safety Authority, EFSA) de l'any 2009.

Mitjançant el *Reial decret 333/2023, del 3 de maig, pel qual es modifica el Reial decret 1615/2009, del 26 d'octubre, pel qual es regula la concessió i utilització del distintiu «Igualtat en l'Empresa»*, es modifica la normativa per a introduir les modificacions operades pels diversos decrets relatius als plans d'igualtat i la igualtat retributiva (reials decrets 901/2020 i 902/2020). A més a més, es revisa el procediment per a obtenir el distintiu, per a simplificar-ne la gestió administrativa, així com també la seva pròrroga i seguiment.

El *Reial decret 426/2023, del 6 de juny*, modifica els quadres de determinació de malalties o deficiències, i els criteris d'aptitud, condicionants d'obtenció i vigència de llicències i autoritzacions per a la tinença i ús d'armes del Reial decret 2487/1998, per tal de facilitar l'accés a la prestació de serveis de seguretat privada amb diferents condicionants als exigits als cossos militars i policials referits en el Reial decret.

El *Reial decret 524/2023, del 20 de juny*, pel qual aprova la Norma Bàsica de Protecció Civil. La Norma Bàsica de Protecció Civil es defineix en la Llei 17/2015, del 9 de juliol, del Sistema Nacional de Protecció Civil, com un instrument essencial d'aquest sistema que estableix els riscos que han de ser objecte de planificació de protecció civil i l'establiment de les bases per a la millora de la coordinació i l'eficiència de les actuacions dels serveis d'intervenció i assistència en emergències. La Norma estableix diverses actuacions com aprovar el catàleg de riscos objecte de planificació o directrius en matèria d'estructura, tipus i aprovació i registre de plans de protecció civil, entre d'altres.

El *Reial decret 649/2023, del 18 de juliol, pel qual es desenvolupa la Llei 52/1997, del 27 de novembre, d'assistència jurídica a l'Estat i les institucions públiques, en l'àmbit de l'Advocacia General de l'Estat*, té com a objecte actualitzar la normativa que regula l'actuació de l'Advocacia de l'Estat en els àmbits consultiu i contenciós tradicionals, en desenvolupament de la Llei 52/1997, del 27 de novembre. El Reial decret agrupa en tres

capítols disposicions relatives a la funció consultiva, contenciosa i d'assistència jurídica als òrgans constitucionals i les entitats integrants del sector públic institucional estatal de l'Advocacia de l'Estat.

El *Reial decret 650/2023, del 18 de juliol, pel qual s'aprova el Protocol de reconeixement mèdic forense a la persona detinguda*, pretén fer una actualització de les funcions de la medicina forense relatives a l'assistència als detinguts per tal d'adaptar-se als procediments que s'han d'aplicar d'acord amb la normativa vigent, als estàndards internacionals, a l'ús de noves tecnologies i a les circumstàncies i necessitats especials de les persones detingudes, especialment les més vulnerables; així com a diverses normes de caràcter internacional i nacional, com, per exemple, el Manual per a la investigació i la documentació eficaces de la tortura i altres penes o tractaments cruels, inhumans o degradants (conegut com a Protocol d'Istanbul).

Reial decret 653/2023, del 18 de juliol, pel qual es modifica el Reglament d'armes, aprovat pel Reial decret 137/1993, del 29 de gener. Mitjançant el Reial decret 762/2020 es va fer l'última modificació del Reglament d'armes per tal de transposar la Directiva (UE) 2017/853, que introduïa canvis en relació amb el control de l'adquisició i tinença d'armes. El present decret corregeix la modificació operada pel decret esmentat en atenció a la Sentència del Tribunal Suprem 411/2022, que va declarar la nul·litat de la nova redacció que el Reial decret 762/2020 donava a l'article 9 del Reglament per no concretar el tipus d'armes que calia inscriure en el Registre Nacional d'Armes.

Reial decret 571/2023, del 4 de juliol, sobre inversions exteriors. Aquest reglament desenvolupa, pel que fa a les inversions, la Llei 19/2003, del 4 de juliol, sobre el règim jurídic dels moviments de capitals i de les transaccions econòmiques a l'exterior. Regula, entre d'altres, la declaració de les inversions estrangeres a Espanya pel que fa als seus aspectes subjectiu i objectiu, així com aquests mateixos aspectes respecte a les inversions espanyoles a l'estranger.

Mitjançant el *Reial decret 609/2023, de l'11 de juliol, pel qual es crea el Registre Central de Titularitats Reals i se n'aprova el Reglament*, es crea un registre que centralitzarà la informació de titularitat real disponible actualment en diverses fonts i que ajudarà a combatre de manera eficaç i eficient el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme mitjançant l'accés a la informació sobre la titularitat real. Es dona compliment així a les disposicions addicionals tercera i quarta de la Llei 10/2010, del 28 d'abril, de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme.

Mitjançant el *Reial decret 669/2023, del 18 de juliol, pel qual es regula el Distintiu d'Igualtat de Gènere en R+D+I*, es regula el Distintiu d'Igualtat de Gènere en R+D+I (recerca, desenvolupament i innovació), previst en la Llei 14/2011, de l'1 de juny, de la ciència, la tecnologia i la innovació, després de la modificació operada per la Llei 17/2022, del 5 de setembre. Aquest distintiu s'emmarca en el conjunt de mesures previstes per a assegurar entorns d'investigació i innovació igualitaris, inclusivament, diversos i segurs.

La voluntat del *Reial decret 611/2023, de l'11 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament del Registre de la Propietat Intel·lectual*, és aprovar un nou Reglament del Registre de la Propietat Intel·lectual prenent com a base els articles 144 i 145 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, segons els paràmetres de la Llei 39/2015 i la Llei 40/2015. Es regulen l'organització i les funcions del registre central, dependent del Ministeri de Cultura i Esport, les normes comunes sobre el procediment d'inscripció, i les funcions, l'estructura i les mesures

de coordinació i informació entre totes les administracions públiques competents. El Reglament s'emmarca també en el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència de la UE, que estableix un servei plenament digitalitzat que millori la seva eficiència.

Com cada any, s'han aprovat diverses normes reglamentàries en matèria educativa, que actualitzen títols de formació professional i currículums. Destaca, però, pel seu impacte, el *Reial decret 659/2023, del 18 de juliol, pel qual es desenvolupa el sistema de formació professional*. Un dels aspectes més rellevants d'aquest reial decret és, per exemple, la integració de la formació professional en el sistema educatiu a través de la creació d'un marc unificat que inclou totes les ofertes existents del sistema educatiu o d'ocupació. També crea una estructura dividida en cinc graus, des de l'accés fins a l'especialització, segons les competències professionals, acompanyat d'un sistema d'acreditació oficial d'aquestes, independentment de si s'han adquirit amb formació formal o informal. Finalment, es crea el Registre Estatal de Formació Professional i s'integra en el sistema de beques i ajuts a l'estudi.

Reial decret 573/2023, del 4 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament d'adopció internacional. Cal esmentar aquest reglament perquè desenvolupa certs aspectes de la Llei 54/2007, del 28 de desembre, d'adopció internacional, després que el Tribunal Constitucional estimés en part el conflicte positiu de competències plantejat per la Generalitat en relació amb el Reial decret 165/2019, que desenvolupava la llei després de les modificacions introduïdes per la Llei 16/2015, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència. El Reial decret desenvolupa, entre d'altres, la iniciació i suspensió de la tramitació d'adopcions internacionals i el model bàsic de contracte entre els organismes acreditats per a la intermediació en l'adopció internacional i les persones que s'ofereixen per a l'adopció.

Finalitzem la relació de normes estatals d'interès aprovades el 2023 amb un parell de reials decrets que al·ludeixen a la intel·ligència artificial.

El *Reial decret 729/2023, del 22 d'agost, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Espanyola de Supervisió d'Intel·ligència Artificial*, respon al mandat de la Llei 22/2021, del 28 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2022. També la Llei 28/2022, del 21 de desembre, de foment de l'ecosistema de les empreses emergents, en preveu la creació. Finalment, la creació d'aquesta Agència resulta necessària arran de la proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual s'estableixen normes harmonitzades en matèria d'intel·ligència artificial (IA). Amb el Reial decret 729/2023 s'aproven els estatuts de l'Agència en compliment de les disposicions anteriors.

El *Reial decret 817/2023, del 8 de novembre, que estableix un entorn controlat de proves per a l'assaig del compliment de la proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual s'estableixen normes harmonitzades en matèria d'intel·ligència artificial*, suposa la primera implementació d'un entorn controlat de proves per a avaluar els riscos dels sistemes d'IA d'alt risc segons el ja aprovat Reglament europeu d'intel·ligència artificial. Aquest Reial decret facilita la cooperació entre usuaris i proveïdors d'IA, aporta claredat sobre els requisits del Reglament de la IA i fomenta la innovació.

2.3. ACTIVITAT NORMATIVA DE CATALUNYA

2.3.1. *Decrets llei*

Tal com s'ha comentat abans, els decrets lleis no poden ser fruit de la planificació normativa, però precisament per la seva naturalesa és interessant mencionar-los. El Govern ha aprovat i posteriorment el Parlament ha convalidat un total de quatre decrets llei.

- Decret llei 1/2023, del 28 de febrer, pel qual s'estableixen mesures extraordinàries i urgents per a fer front a la situació de sequera excepcional en l'àmbit del districte de conca fluvial de Catalunya.
- Decret llei 2/2023, del 17 d'octubre, de mesures extraordinàries de caràcter social.
- Decret llei 3/2023, del 7 de novembre, de mesures urgents sobre el règim urbanístic dels habitatges d'ús turístic.
- Decret llei 4/2023, del 19 de desembre, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària i de mesures en l'àmbit de la reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa.

El *Decret llei 1/2023* preveu diverses mesures que requereixen rang legal per a garantir l'abastament d'aigua a la ciutadania; per exemple, les adreçades a garantir l'abastament d'aigua a poblacions, com ara la suspensió temporal d'aprofitaments quan estiguin en risc la captació i el tractament d'aigua en poblacions i la recuperació de captacions en desús per a destinar-ne els recursos a l'abastament de poblacions, o la dilució dels recursos hídrics obtinguts en aplicació de les mesures exposades a fi de reduir la concentració de determinats compostos per tal que aquests recursos assoleixin la qualitat necessària per a destinar-los a abastament. La norma també preveu la limitació de les autoritzacions d'actuacions que comportin un esgotament del nivell freàtic a supòsits on existeixin riscos per als béns i les persones. Així mateix, regula un procediment per a la modificació temporal de les condicions d'utilització del domini públic. Cal destacar la disposició final primera, que addiciona un article 29 bis al text refós de la legislació en matèria d'aigües de Catalunya, que regula la tipificació de les infraccions pels incompliments de les mesures contingudes en aquest instrument de la planificació i de les sancions corresponents.

El *Decret llei 2/2023, del 17 d'octubre, de mesures extraordinàries de caràcter social*, estableix un conjunt de mesures extraordinàries de caràcter social destinades a facilitar l'accés de les persones dependents i amb discapacitat als serveis socials de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública de Catalunya, així com a afrontar els pagaments que se'n derivin i garantir que reben una atenció adequada.

El *Decret llei 3/2023, del 7 de novembre, de mesures urgents sobre el règim urbanístic dels habitatges d'ús turístic*, seguint el camí d'altres països europeus, prioritza el dret de la ciutadania a l'habitatge i estableix un règim d'intervenció *ex ante* que subjecta a una llicència urbanística prèvia la destinació a l'ús turístic dels habitatges que es trobin en els municipis

amb problemes d'accés a l'habitatge i els municipis en risc de trencar l'equilibri de l'entorn urbà per una alta concentració d'habitatges d'ús turístic.

Finalment, el *Decret Llei 4/2023* dona resposta a les necessitats financeres inajornables de determinades entitats del sector públic i estableix mesures per a agilitar l'activitat administrativa.

2.3.2. *Lleis aprovades i projectes de llei en tramitació parlamentària*

Els projectes de llei aprovats pel Govern que finalment han estat aprovats com a llei del Parlament de Catalunya el 2023 són onze.

- Llei 1/2023, del 15 de febrer, de modificació de la Llei 18/2007, del dret a l'habitatge, i del llibre cinquè del Codi civil de Catalunya, relatiu als drets reals, amb relació a l'adopció de mesures urgents per a afrontar la inactivitat dels propietaris en els casos d'ocupació il·legal d'habitatges amb alteració de la convivència veïnal.
- Llei 2/2023, del 16 de març, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023.
- Llei 3/2023, del 16 de març, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic per al 2023.
- Llei 4/2023, del 16 de març, de canvi d'adscripció comarcal i veguerial dels municipis de Biosca i Torà.
- Llei 5/2023, del 5 d'abril, de reconeixement de l'escoltisme.
- Llei 6/2023, del 3 de maig, de modificació de la Llei 8/2022, sobre l'ús i l'aprenentatge de les llengües oficials en l'ensenyament no universitari.
- Llei 7/2023, del 10 de maig, de creació de la comarca del Lluçanès.
- Llei 8/2023, del 12 de maig, de mesures urgents per a la reducció de la temporalitat, de foment de la promoció interna i d'agilitació de la cobertura de llocs de treball amb funcionaris de carrera.
- Llei 9/2023, del 19 de maig, de mesures extraordinàries i urgents per a afrontar la situació de sequera excepcional a Catalunya.
- Llei 10/2023, del 7 d'agost, de modificació de la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.
- Llei 11/2023, del 27 de desembre, de foment de l'associacionisme.

Amb la *Llei 1/2023, del 15 de febrer, de modificació de la Llei 18/2007, del dret a l'habitatge, i del llibre cinquè del Codi civil de Catalunya, relatiu als drets reals, amb relació a l'adopció de mesures urgents per a afrontar la inactivitat dels propietaris en els casos d'ocupació il·legal d'habitatges amb alteració de la convivència veïnal*, s'estableix un procediment que s'ha d'iniciar amb un requeriment previ al propietari de la finca perquè n'iniciï el desallotjament en els casos d'alteració de la convivència o de desordres públics o si es posa en

perill la seguretat o la integritat de l'immoble. L'Administració pot imposar les sancions que estableix la Llei 18/2007 i, a més, com a nova capacitat, pot adquirir temporalment l'ús de l'habitatge per tal de destinar-lo a polítiques públiques d'habitatge social. A més, es faculta els ajuntaments per a adquirir temporalment l'ús de l'habitatge amb l'objectiu de destinar-lo a polítiques públiques d'habitatge social.

L'objecte de la *Llei 5/2023, del 5 d'abril, de reconeixement de l'escoltisme*, és preservar l'escoltisme i el guiatge a Catalunya i garantir que s'articulen per mitjà de la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge com a única representant legítima del moviment a Catalunya. També estableix les bases per a la promoció del moviment i la seva projecció internacional.

Llei 6/2023, del 3 de maig, de modificació de la Llei 8/2022, sobre l'ús i l'aprenentatge de les llengües oficials en l'ensenyament no universitari. Atès el reconeixement de l'aranès com a llengua del territori de l'Aran a l'Estatut d'autonomia de Catalunya, així com la previsió d'un règim especial de protecció, aquesta llei afirma l'aranès com a llengua vehicular i d'aprenentatge habitual als centres educatius de l'Aran, cosa que s'havia de regular i organitzar. La present llei aborda aquesta qüestió i reconeix expressament la condició de l'aranès com a llengua vehicular i d'aprenentatge habitual per a garantir la seguretat jurídica.

Llei 9/2023, del 19 de maig, de mesures extraordinàries i urgents per a afrontar la situació de sequera excepcional a Catalunya.

L'objecte principal de la *Llei 10/2023, del 7 d'agost, de modificació de la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista*, és determinar els aspectes bàsics que s'han de tenir en compte a l'hora de concedir les indemnitzacions que corresponguin en aquest sentit, amb la finalitat de posar fi als impediments que troben les víctimes. La Llei estableix l'obligació dels serveis socials i de la resta de serveis que intervenen en el procés d'atenció a les víctimes de violència masclista, d'informar-les de l'existència de les indemnitzacions i els ajuts. D'acord amb el contingut de la Llei, la reparació ha de tenir una vocació transformadora, és a dir, s'ha d'adreçar a transformar les condicions socials que van permetre la violència.

L'objecte de la *Llei 11/2023, del 27 de desembre, de foment de l'associacionisme*, és fomentar l'associacionisme i per això disposa que les administracions públiques han d'adoptar mesures de reconeixement, impuls de la participació, suport i assessorament, i sensibilització, i han de destinar-hi recursos. També regula la coordinació entre administracions i entre Govern i entitats locals. Finalment, estableix les bases de les iniciatives legislatives amb relació a la fiscalitat i el mecenatge de les entitats, les quals es promouran un cop Catalunya disposi de les competències per a aprovar-les.

La planificació normativa fa referència a l'activitat de l'executiu i això suposa que moltes normes aprovades pel Govern amb rang de llei restin estancades al Parlament de Catalunya durant mesos, fins i tot més d'un any, com passa amb el Projecte de llei d'elaboració de disposicions normatives i el Projecte de llei d'actualització, incorporació i modificació de determinats articles del Codi civil de Catalunya. És per aquest motiu que resulta pertinent relacionar els projectes de llei aprovats pel Govern dins la programació normativa però que es troben en la fase de tramitació parlamentària:

- Projecte de llei d'elaboració de disposicions normatives.
- Projecte de llei de l'Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària de Catalunya.
- Projecte de llei de l'impost sobre les emissions portuàries dels grans vaixells.
- Projecte de llei de modificació de la Llei 16/2014, del 4 de desembre, d'acció exterior i de relacions amb la Unió Europea.
- Projecte de llei de l'Institut de la Filmoteca de Catalunya.
- Projecte de llei de la comunicació audiovisual de Catalunya.
- Projecte de llei de memòria democràtica de Catalunya.
- Projecte de llei de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària.
- Projecte de llei d'organització de l'Administració de la Generalitat i del seu sector públic institucional.
- Projecte de llei del Codi de finances públiques de Catalunya i d'aprovació del llibre primer, relatiu a les disposicions generals.
- Projecte de llei de modificació de la Llei 18/2001, del 31 de desembre, d'orientació agrària.
- Projecte de llei d'actualització, incorporació i modificació de determinats articles del Codi civil de Catalunya.
- Projecte de llei pel qual s'estableixen mesures organitzatives en l'àmbit de l'atenció socio sanitària.

Sense entrar en l'anàlisi dels diferents projectes de llei, sí que escau explicar el *Projecte de llei d'elaboració de disposicions normatives*, ja que, una vegada estigui aprovat, incidirà directament en el procediment d'elaboració de normes legals i reglamentàries. Aquest projecte de llei suposa, en primer lloc, unificar en una sola norma el procediment d'elaboració normativa atenent als principis de simplificació i racionalització. A banda del procediment ordinari de tramitació dels avantprojectes de llei i dels projectes de disposicions reglamentàries, s'hi inclouen un procediment ordinari simplificat i procediments especials concrets per a l'elaboració de disposicions amb força de llei que pot aprovar el Govern, els projectes de llei de pressupostos i de mesures complementàries d'aquests, els procediments de consolidació, els procediments de derogació, les disposicions reglamentàries organitzatives i les que aproven bases reguladores de subvencions amb vocació de permanència. El Projecte regula el procediment ordinari de tramitació dels avantprojectes de llei i dels projectes de disposicions reglamentàries, amb una configuració més àgil que, sense perdre garanties, escurça el període de tramitació mitjançant la gestió simultània dels tràmits d'informació pública i audiència i de la sol·licitud d'informes. No obstant això, també inclou un procediment ordinari simplificat per a determinats supòsits, per tal de facilitar, en casos clarament justificats, una tramitació encara més ràpida. El Projecte posa un èmfasi especial en la participació ciutadana en el decurs de la tramitació del procediment, ja que no la limita al tràmit d'informació pública, sinó que la facilita amb les previsions sobre publicitat activa de la normativa en tràmit, en concordança amb la legislació sobre transparència.

2.3.3. *Decrets del Govern de la Generalitat*

Per a finalitzar, cal destacar els següents decrets d'entre els quaranta-un aprovats pel Govern de la Generalitat durant l'any 2023 i finalment publicats al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC):

- Decret 46/2023, del 14 de març, sobre el reconeixement oficial de comunitats catalanes a l'exterior.
- Decret 70/2023, del 4 d'abril, de creació de l'Escola Agrària de Noves Tecnologies i Horticultura (Cabriels) i de modificació del Decret 255/1997, del 30 de setembre, pel qual es regula el règim d'autonomia econòmica de les escoles i centres de capacitació agrària i nauticopesquera i dels espais naturals de protecció especial gestionats pel Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
- Decret 119/2023, del 27 de juny, de modificació del Decret 95/2022, del 10 de maig, de la xarxa de delegacions del Govern de la Generalitat de Catalunya a l'exterior i pel qual es crea la Delegació del Govern als Estats Andins.
- Decret 134/2023, del 6 de juliol, de modificació del Decret 184/2022, del 10 d'octubre, de denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments en què s'organitzen el Govern i l'Administració de la Generalitat de Catalunya.
- Decret 135/2023, del 18 de juliol, de modificació del Decret 95/2022, del 10 de maig, de la xarxa de delegacions del Govern de la Generalitat de Catalunya a l'exterior en relació amb les delegacions a Itàlia, al Sud-est d'Europa, a l'Àfrica Meridional i al Nord d'Àfrica.
- Decret 182/2023, del 17 d'octubre, de modificació del Decret 95/2022, del 10 de maig, de la xarxa de delegacions del Govern de la Generalitat de Catalunya a l'exterior per a modificar la Delegació al Brasil i la Delegació a l'Àfrica Occidental.
- Decret 216/2023, del 5 de desembre, sobre accessibilitat dels llocs web i de les aplicacions per a dispositius mòbils de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i del seu sector públic.

3. CONCLUSIONS

En resum, les normes aprovades durant l'any 2023 són de gran rellevància i generaran un impacte significatiu en la nostra societat, ja que, com hem vist, aborden aspectes fonamentals com la sostenibilitat, els drets humans, l'educació i la salut. També hem copsat que l'elaboració d'un pla normatiu permet el control de l'activitat de l'executiu quant a la producció de normes, però no existeix un mecanisme de rendició de comptes dels parlaments. Això fa que, a la pràctica, moltes normes de rang legal no arribin a ser aprovades durant la legislatura per la lentitud de la seva tramitació. Resulta també necessari continuar treballant en la implementació efectiva d'aquesta normativa i en l'avaluació constant dels seus resultats, amb la finalitat de garantir-ne l'eficàcia i de contribuir al desenvolupament sostenible del nostre país.